

Plán výchovy a péče v Dětské skupině Krokočánek

Zařízení péče o dítě Dětská skupina Krokočánek (dále jen „DS“) je provozováno dle zákona č.247/2014 Sb. - Zákon o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů a podle pravidel projektu „Provoz dětské skupiny Krokočánek v obci Krokočín“, registrační číslo CZ.03.1.51/0.0/0.0/19_101/0016518 financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost. Datum účinnosti: 1. 9. 2020

Poskytovatel: Obec Krokočín, Krokočín 18, 675 71 Náměšř nad Oslavou, IČO: 00377996, DIČ: CZ00377996, Email: ou.krokocin@seznam.cz, tel: 737 386 724 – mobil starosta Ing. Jan Strašák, zastoupená panem starostou Ing. Janem Strašákem

ZÁKLADNÍ POJMY

RESPEKTOVAT znamená

- a) vážit si někoho
- b) mít ohled na
  - 1. potřeby druhého
  - 2. individualitu
  - 3. lidskou důstojnost

pojem AUTORITA má dva zcela odlišné významy

- a) vzor, přirozený model
  - 1. v morální oblasti
  - 2. v různých oborech činnosti
- b) bubák – objevuje se v mocenském vztahu, avšak pravé autority jím naopak ubývá

Děti potřebují přirozený vzor autority, tedy lidi, kteří se chovají v souladu se svým svědomím a mají vysoké morální hodnoty. Respektující přístup stanovuje hranice jiným způsobem, než má většina z nás zažitý.

OPRÁVNĚNÉ POŽADAVKY - Jedním z cílů výchovy je naučit děti, že některé věci je potřeba udělat a jiné se naopak dělat nesmí. Na děti tak vznášíme nejruznější požadavky, při nichž často vznikají konflikty. Příčinou konfliktů však nebývají požadavky samotné, nýbrž forma, jakou se sdělují. Vymezením hranic děti směřují k dodržování řádu, po kterém podvědomě touží. Důležitý je tedy způsob, kterým se hranice stanovují.

Oprávněné požadavky se týkají těchto oblastí:

- hygiena
- sebeobsluha
- bezpečné chování k sobě a ke druhým
- zdvořilé chování
-

POSTUPY PŘI OPRÁVNĚNÝCH POŽADAVCÍCH VŮČI DRUHÝM LIDEM

U oprávněných požadavků se nejedná o laskavost (typu: „Prosím tě, otevřel bys okno?“), tudíž není nutno používat slůvko „prosím“:

např. nikoliv:

„Prosím tě, obleč se.“

„Prosím tě, vysmrkej se.“

nýbrž:

„Je čas se obléct.“

„Když má člověk rýmu, je třeba se vysmrkat.“

Nerespektující, tj. neefektivní styly komunikace:

1. vyčítání, obviňování
2. ponižování, posměšky, nadávky
3. hrozby
4. příkazy, pokyny
5. varování
6. srovnávání, dávání za vzor
7. poučování, vysvětlování
8. citové vydírání

Principy dobré komunikace

1. **VĚC** nebo **PROBLÉM** – nikoliv osoba
(tj. „bláto“, „špinavý ubrus“, nikoliv „darebák“, „čuně“)
2. **TADY A TEĎ** – nikoliv „nikdy“, „vždycky“, „všude“
3. **SPOLUÚČAST** – neřešit všechno sami a hned
4. **CO DĚLAT** – nikoliv co nedělat
5. **OZNAMOVACÍ ZPŮSOB** – nikoliv rozkazy a otázky

Respektující, tj. efektivní styly komunikace

Důležitá je **forma**:

- a) bez křiku a urážek
- b) slušně
- c) ptát se sám sebe: „chtěla bych to takto slyšet?“
- d) nepouštět se do boje o moc

1. **POPIS**
2. **INFORMACE**
3. **JEDNO SLOVO**
4. **VÝBĚR**
5. **VYJÁDŘIT OČEKÁVÁNÍ**
6. **JÁ-VÝROK**
7. **PŘIPOMÍNAT ÚSPĚCHY**

JAK JEDNAT S DĚTMI, KTERÉ DÁVAJÍ NAJEVO NEGATIVNÍ EMOCE – TZV. EMPATICKÁ REAKCE

Čtyři charakteristiky emocí

1. Emoce jsou. Nelze je hodnotit.
2. Ovlivňují vnímání, uvažování a logiku.
3. Trvají.
4. Jsou „nakažlivé“.

Jak reagujeme na emoce druhých:

- Zlehčování
- Otázky
- Rady
- Objektivizace
- Litování
- Svalování viny

x

EMPATICKÁ REAKCE

- je jako krvácení. Neptáme se proč a jak, ale zastavíme je.
- často nepomáhá ani vysvětlování, že něco nejde, lepší je rozvíjet myšlenku v představách...
- vcítění je obrovská úleva – „ona mi rozumí...“
- děti potřebují propojit emoce s výrazem, proto popisujeme slovem.

Naslouchání – pohled na vyprávějíciho, výraz tváře v souladu s emocemi, nechat mluvit, projevit zájem a účast, např. „aha“, „hm“, „chápu“ atd.

Pojmenovat, co druhý prožívá – „zdá se, že...“, „tos musel být rozzlobený, když...“, „to ses asi moc lekla“, „ty bys moc chtěla...“, „už se moc těšíš...“, „to nás mrzí, čekala jsi, že...“, „tys myslel, že...“, „to našťve...“

Jak zvládat vlastní emoce:

1. **fyzická aktivita** – bušit do polštáře, mačkat gumové míčky, trhat staré noviny...
2. **pokus o zklidnění** – já-výrok, klidné dýchání, počítání do...., vypovídání se, změna činnosti, odchod jinam, nedívat se na zdroj zlosti
3. **změna úhlu pohledu** – nebrat si věci osobně, vidět je z jiného úhlu, nepodsouvat druhým zlé úmysly...

TRESTY

Pocity při trestání - pocity oběti nebo nepřítele. Emoce blokují logické uvažování, tj. i pochopení nesprávnosti chování.

Trest x přirozený důsledek x logický důsledek

TREST je libovolný, nesouvisí s nesprávným chováním, vždy je nutná druhá osoba, která se chová mocensky (trest uskuteční)

Motivy trestání

- vlastní emoce
- výchovné cíle
- odplata
- mocenské motivy

Vnitřní a vnější motivace

Z vnitřní motivace děláme to, co chceme (buď je to příjemné, zábavné, nebo to má smysl). Činnosti, které děláme z vnější motivace, bychom sami od sebe nedělali. Děláme je jen dokud kyne odměna nebo hrozí trest.

Rizika trestů

- **učí účelovému chování** – je založeno na vnější motivaci – správné chování ze strachu, dočasně výměnný obchod (odpušky)
- **lekce o moci**
- **posouvání hranic**
- **legalizace agrese** – prezentace agrese jako přijatelného způsobu chování

Popsat chování – „vidím, že..“ (žádné proč!)

Hovořit o přáních – „kdyby tu maminka už byla, co byste spolu dělali?“ „až budeš mít narozeniny, v jakém papíře bys chtěl mít zabalené dárky?“

Reagovat činem – odstranění nebo zmírnění nepohody

Fyzická přítomnost dospělého – dotek, objetí, „jsem tady s tebou“

PŘIROZENÝ DŮSLEDEK nastává sám od sebe, souvisí s nesprávným chováním, druhá osoba tam ani nemusí být, často souvisí s přírodními zákony, je vždy tentýž, zákonitý.

LOGICKÝ DŮSLEDEK není libovolný, je předvídatelný, zprostředkuje dopad řádu, obecných nebo dohodnutých pravidel. Nenastává sám od sebe, ale je součástí socializace dítěte.

Co namísto trestů

- věnovat pozornost emocím
- nechat dopadnout přirozené, případně logické důsledky
- vyzvat k řešení a nápravě

RIZIKA ODMĚŇ A POCHVAL, RIZIKA SOUTĚŽÍ

ODMĚŇA = „Udělej to, co chci, dostaneš něco, o co stojíš.“

Základní rizika odměň:

- když nasadíme na původní vnitřní motivaci motivaci vnější, vnitřní motivace se oslabí
- odměny snižují hodnotu činnosti, za kterou se nabízejí
- odměny blokují tvořivost

Znaky pochvaly:

- hodnotí se osoba
- neoprávněné zobecnění
- přehánění
- nadřazený postoj: „děláš věci k mé spokojenosti!“

Charakteristiky ocenění:

- hovoří se o věci, činnosti, výsledku, chování
- konkrétní vyjádření, detaily
- realistický obraz
- rovnocenný postoj: „váším si tě“

Alternativy k odměňám a pochvalám:

- popis chování, činnosti, výsledku
- popis pocitů dítěte
- poděkování
- pozitivní důsledky – po správném chování může nastat něco příjemného
- vlastní pocity
- pojmenovat chování

Dopady a rizika pochval:

- druh odměny se stejnými riziky
- závislost na autoritě, zavděčování, závislost na hodnocení druhých
- zhoršuje vztahy
- nerealistické sebehodnocení (přeceňování)
- pochvalou můžeme dát najevo nízké očekávání
- učí manipulovat
- nálepky

Základní rizika soutěží:

- vytvářejí návyk na vnější motivaci k výkonu
- učí odvozovat hodnotu sebe i druhých od výkonu
- učí vidět druhé jako soupeře, nikoliv jako spolupracovníky
- jsou překážkou osvojení dovedností potřebných ke spolupráci
- ohrožují morální vývoj
- zvyšují agresivitu

Zpětná vazba

- informace
- týká se věci, problému, nehodnotí osobu. Je pozitivní nebo negativní.
- Zásady: začít pozitivním, pokud možno okamžitá zpětná vazba